

Μάνφρεντ Χάουσιμαν

ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ*

Η Α ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΗΤΑΝ ΤΟ 1912, στις 23 Δεκεμβρίου. Πήγαμε με τὸ τρένο ἀπὸ τὸ Γκαίτινγκεν στὸ Ἄιχενμπεργκ, καμιὰ δωδεκαριὰ ἀγόρια, ποὺ ἀνήκαμε στὸν παλαιὸ προσκοπισμὸ. Ὑστερα τσαλουβουτήσαμε στὸ παχὺ χιόνι μέσα ἀπὸ χωράφια πρὸς τὸ ἐρειπωμένο κάστρο Χάνσταϊν, ποὺ δὲ φαινόταν ἀκόμη. Περάσαμε βουνὰ καὶ λαγκάδια, μέσ' ἀπὸ δάση καὶ φαράγγια, βαδίσαμε δίπλα σὲ πλαγιές. Μερικὲς φορές εἴχαμε καὶ κάποιους μικροτσακωμούς· πότε ὁ ἓνας καὶ πότε ὁ ἄλλος κυλίστηκε ἀπ' τοὺς συντρόφους του στὸ χιόνι καὶ «πλύθηκε» σ' αὐτό. Ὅταν τὸ ἔδαφος τὸ ἐπέτρεπε, ἀνοίγαμε βῆμα καὶ πιάναμε τὸ τραγούδι. Στὸ βάθος λουφάζανε τὰ χωριά. Τὸ πολὺ πολὺ νὰ ἔφτανε καμιὰ φορὰ κάνα γάβγισμα σκύλου στ' ἀφτιά μας. Προχωρούσαμε, τραγουδοῦσαμε καὶ ἤμασταν κεφάτοι.

Τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη μόλις εἶχε ἀρχίσει ὁ ἐκδρομισμὸς νὰ προσελκύει τὴ νεολαία. Κάθε ἐκδρομὴ σήμαινε μιὰν ἀκόμα περιπέτεια. Ξενῶνες νεότητος δὲν ὑπῆρχαν ἀκόμη, ἀλλὰ κι ἂν ὑπῆρχαν, θὰ τοὺς εἴχαμε προσπεράσει. Τὸ θάμβος τοῦ καινούργιου, καὶ μάλιστα τοῦ πρωτόφαντου, ὑπῆρχε ἀκόμη ἐπάνω σὲ ὅ,τι ἐπιχειρούσαμε. Ἀνακαλύπταμε τὸ τοπίο, τὴν ἐλευθερία, τὰ τραγούδια, τὰ παιχνίδια, τοὺς χορούς, τοὺς φίλους, τὸν ἑαυτὸ μας, τὸν κόσμο, τὰ πάντα. Ἦμουν τότε δεκατεσσάρων ἐτῶν καὶ λίγες μόλις ἑβδομάδες στὴν ὁμάδα. Δὲν στοχαζόμασταν πολὺ γιὰ τὴ ζωὴ, ἀλλὰ ζούσαμε. Ζούσαμε ἀκριβῶς ἐπειδὴ δὲν στοχαζόμασταν γιὰ τὴ ζωὴ. Ἀποτελούσαμε μέρος τῆς ζωῆς. Φοβᾶμαι πῶς οἱ σημερινοὶ νέοι δὲν θὰ μᾶς εἶχαν σὲ μεγάλη ὑπόληψη. Ἄλλωστε οὔτε κι ἐμεῖς αὐτούς.

Γύρω στὸ σούρουπο φτάσαμε στὸ ἐρειπωμένο κάστρο· κι εὐθύς, στὴν αἴθουσα ποὺ τὴν ἔκαναν κατοικήσιμη μιὰ στέγη ἀπὸ δοκάρια, τζαμωτὰ παράθυρα κι ἓνα τζάκι, ἄρχισε μιὰ συναρπαστικὴ κι ὄλο ἔξαψη χριστουγεννιάτικη γιορτῆ. Γιὰ μένα ἦταν ἀκόμα πιὸ συναρπαστικὴ ἐπειδὴ ὅλα ὅσα συνέβαιναν, συνέβαιναν ὑπὸ τὸ πρίσμα τοῦ «γιὰ πρώτη φορὰ». Γιὰ πρώτη φορὰ ἔβλεπα ἓνα χριστουγεννιάτικο δέντρο ποὺ δὲν εἶχε κανέναν ἄλλο διάκοσμο πέρα ἀπὸ μερικὰ κεριὰ καὶ φάνταζε τόσο φυσικὸ μὲ τὰ πλατιὰ ἀπλωμένα κι ἔντονα εὐωδιαστὰ κλαδιά του σὰν νά'ταν στὸ περιβάλλον του. Γιὰ πρώτη φορὰ καταλάβαινα τὴν ἱστορία τῶν Χριστουγέννων στὸν σπουδαῖο, στέρεο λόγο τοῦ ποιητῆ τοῦ Χέλιαντ¹. Γιὰ πρώτη φορὰ συγκλονίζε τὰ τρίσβαθα τοῦ εἶναι μου ἢ ἀσύλληπτα γλυκιὰ, δοξαστικὴ μελωδία «Ὡσαννά, ὡσαννά», τονισμένη ἀπὸ βιολιὰ καὶ φλάουτα. Γιὰ πρώτη φορὰ ἔμαθα τί σημαίνει ἀνθρώπινη κοινότητα. Γιὰ πρώτη φορὰ δὲν ἤμουν πιά μόνος.

Καὶ τότε ἦρθε ἄλλο ἓνα ἀκόμα, ἓνα ἀλησμόνητο «γιὰ πρώτη φορὰ».

Προτοῦ νὰ πέσουμε νὰ κοιμηθοῦμε πάνω σὲ ἄχυρα ποὺ ἀναφουφουλιάσαμε, ἀνέβηκα ψηλαφητὰ τὴ σκοτεινὴ κλίμακα τοῦ ἀμυντικοῦ πύργου. Σὰν βγῆκα ψηλὰ στὸν ἐλεύθερο ἀέρα, ἔλαμπε ἀπὸ πάνω μου ἓνας χειμωνιάτικος διάφανος, ἑναστρος οὐρανόσ. Ἀναγνώρισα τὸν Ὠρίωνα, τὸν Ἡνίοχο, τὴ Μεγάλῃ Ἄρκτῃ· ἀναγνώρισα τὸν Περσέα, ποὺ τὸν ἀγαποῦσα ὑπεράνω ὅλων, τὴν Ἀνδρομέδα, τὸν Κηφέα καὶ τὴν Κασσιόπη. Στὰ πόδια μου ἀπλώνονταν χιονοσκεπέστα τὰ δάση καὶ οἱ ράχες τῶν βουνῶν. Πέρα στὴν κοιλάδα κυλοῦσε ὀρμητικὰ ὁ Βέρρα². Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ὑψωνόταν τὸ Λούντβιχσταϊν, ἓνα ἄγνωστο ἀκόμη, τὰ χρόνια ἐκεῖνα, κάστρο. Παραδίπλα μαῦριζαν τὰ σπίτια τοῦ χωριοῦ.

1. Τίτλος τοῦ πρώτου διεξοδικοῦ γερμανικοῦ ποιήματος σὲ ὁμοιοκατάληκτους στίχους, τοῦ Βιβλίου τοῦ Εὐαγγελίου, ποὺ γράφτηκε γύρω στὸ 830. (Σ.τ.Μ.)

2. Werra· ὁ μεγαλύτερος παραπόταμος τοῦ Βέζερ (Weser), μήκους 270 χλμ. Πηγάζει ἀπὸ τὴ νοτιοδυτικὴ πλευρὰ τοῦ δάσους τῆς Θουριγγίας. (Σ.τ.Μ.)

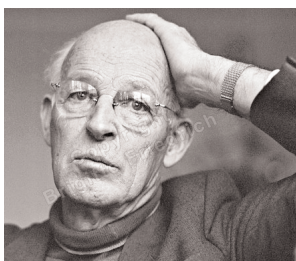
Άκριβῶς ἀπὸ κάτω μου ὑπόφωσκε πίσω ἀπὸ τὰ παράθυρα τῆς αἴθουσας ἡ κοκκινωπὴ λάμψη ἑνὸς κεραιοῦ. Ἐκεῖ, ἄλλοι ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου τραγουδοῦσαν, κι ἄλλοι σιγομουρμούριζαν τοὺς σκοποὺς. Καὶ τότε μὲ κατέλαβε ξαφνικὰ ἓνα ἐντελῶς μυστικιστικοῦ βᾶθους αἰσθημα εὐτυχίας. Πόσο ὄνειροπόλα φάνταζε ἡ ἀσημιὰ ὄρεινὴ περιοχὴ μὲ τίς σκιές της, πόσο μυστηριώδης ἡ ἀπεραντοσύνη τῆς νύχτας μὲ τοὺς ἀστερισμοὺς της! Πόσο ἀβυσσαλέα ἡ σιγὴ ὀλόγυρά μου! Πόσο τ' ἀγαποῦσα ὄλ' αὐτά! Πόσο ἀγαποῦσα τὸν κόσμον!

Ὡστόσο ἡ εὐτυχία, τὸ ξεχείλισμα τῆς εὐτυχίας, δὲν ἔφερε παραδόξως καμιά γαλήνη στὴν ψυχὴ μου, ἀλλὰ ἀνησυχία καὶ λύπη. Ἦταν ἡ εὐτυχία, ἀναμφίβολα. Μάλιστα νόμιζα ὅτι γνώριζα πῶς δὲν θὰ γινόταν νὰ ξανανιώσω εὐτυχισμένος ὅπως ἐκείνη τὴν ὥρα. Κι ὅμως δὲν ἦταν ἀρκετό. Κάτι ἔλειπε. Ἀναρριγοῦσα ἀπὸ εὐτυχία καὶ συγχρόνως ἀναρριγοῦσα ἀπὸ νόστο καὶ ἀπουσία πληρότητας. Ἐνα προαίσθημα μὲ κατέβαλε ὅτι τίποτα ἀπ' ὅσα ζεῖ ἓνας ἄνθρωπος πάνω στὴ γῆ δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ καταπραῖνει τὴ διαρκὴ ἀνησυχία μέσα του. Ἀκόμα καὶ μέσα στὴν ὠραιότερη ὁμορφιά του ὁ κόσμος δὲν ἦταν πλήρης, ἀκέραιος, καθησυχαστικὸς σὲ τελευταία ἀνάλυση. Ὑπῆρχε μέσα μου, μέσα στὴν τρεμάμενη νεανικὴ καρδιά μου, κάτι ποὺ πάνω ἀπὸ τὸ παλλόμενο μεγαλεῖο τοῦ κόσμου, πέρα ἀπὸ κάθε μέτρο γιὰ γήινη εὐδαιμονία, λαχταροῦσε γιὰ εὐδαιμονία, ὁμορφιὰ καὶ ἀλήθεια ἀπαλλαγμένες ἀπὸ κάθε ἴχνος βαρυθυμίας, ἀπὸ τὸ ψυχικὸ ἀποκάμωμα, ἀπὸ τὴν ἔλλειψη πληρότητας.

Ἐκείνη τὴ νύχτα, στὸν πύργο τοῦ κάστρου Χάνσταιν, ἔμαθα γιὰ πρώτη φορά, ἂν καὶ ἀόριστα καὶ παιδιάστικα, πῶς εἶναι ὅταν ἓνας ἄνθρωπος κυριεύεται ἀπὸ τὸν πόθο γιὰ τὸν Θεό.

---

* Τίτλος πρωτοτύπου: «Zum ersten Male», *Deutsche Erzähler der Gegenwart*, Reclam, Στουτγάρδη 1962, σσ. 137-139.
Ἡ ἴδια μετάφραση ἔχει ἐπίσης δημοσιευτεῖ στὸ περιοδικὸ ΠΟΡΦΥΡΑΣ, τχ 88, Ὀκτ.-Δεκ. 1998, σσ. 195-196.

Ὁ Μάνφρεντ Χάουσμμαν (Manfred Hausmann) εἶναι γερμανὸς ἐπικός καὶ λυρικός ποιητής, διηγηματογράφος, δοκιμιογράφος, δραματουργὸς καὶ μεταφραστής. Γεννήθηκε στὶς 10 Σεπτεμβρίου 1898 στὸ Κάσσελ καὶ πέθανε στὶς 6 Αὐγούστου 1986 στὴ Βρέμη. Σπούδασε γερμανικὴ φιλολογία καὶ φιλοσοφία στὰ Πανεπιστήμια τῆς Γοτίγγης καὶ τοῦ Μονάχου. Ἡ μεταστροφή του στὸν Χριστιανισμὸ συνετέλεσε στὸ νὰ δραστηριοποιηθεῖ ὡς ἱεροκέρουκας τῆς Προτεστάντικῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἐκδώσει πολλὰ ἀπὸ τὰ κηρύγματά του σὲ βιβλία. (Σ.τ.Μ.)